

مهار گونه‌های مقاوم هلیکوباتر پیلوری جدا شده از بیماران مبتلا به ورم معده با لاکتوپاسیلوس اسیدوفیلوس

فخری حقی تومنی^۱، اشرف محبی مبارز^{۲*}، محسن امینی^۳، سید رضا حسینی دوست^۴

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد، گروه باکتری شناسی، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

۲- استادیار، گروه باکتری شناسی، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

۳- دانشیار، گروه گوارش، دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌ا...، تهران، ایران

۴- دانشیار، گروه میکروب شناسی و مرکز تحقیقات بیولوژی مولکولی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌ا...، تهران، ایران

دریافت مقاله: ۸۶/۴/۱۰ | پذیرش مقاله: ۸۶/۱۰/۲۲

چکیده

هدف: ظهور گونه‌های هلیکوباتر پیلوری مقاوم به آنتی‌بیوتیک یکی از عوامل مهم در کاهش موفقیت رژیم‌های درمانی می‌باشد. لاکتوپاسیلوس اسیدوفیلوس از باکتری‌های فلور بی‌ضرر و مقاوم به اسید معده می‌باشد که می‌تواند در مهار گونه‌های هلیکوباتر پیلوری در معده نقش مؤثری داشته باشد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه ۴۰ گونه هلیکوباتر پیلوری از ۱۴۵ نمونه بیوپسی معده بیماران مبتلا به ورم معده، مراجعه کننده به بخش گوارش بیمارستان بقیه‌ا... در سال ۱۳۸۵ جداسازی شد. پس از کشت نمونه‌های بیوپسی شده در محیط اختصاصی بروسلا بلاد آکار و شناسایی باکتری با آزمایش‌های تكمیلی (رنگ‌آمیزی گرم، ریخت‌شناسی کلونی و بیوشیمیابی) و حساسیت سنجی به دو روش دیسک دیفیوژن اصلاح شده و آزمون E (E.Test) انجام شد. سپس مقاومت گونه‌های هلیکوباتر پیلوری به مترونیدازول، کلاریترومایسین، آموکسی‌سیلین و تتراسیکلین تعیین شد. همچنین اثر مهارکنندگی لاکتوپاسیلوس اسیدوفیلوس جدا شده از ماست بر رشد هلیکوباتر پیلوری با روش کشت هم‌زمان مورد ارزیابی قرار گرفت.

نتایج: ۶۲/۵٪ از گونه‌های هلیکوباتر جدا شده از بیماران به مترونیدازول، ۲۲/۵٪ به کلاریترومایسین، ۷/۵٪ به آموکسی‌سیلین و ۲/۵٪ به تتراسیکلین مقاوم بودند. در بررسی اثر مهاری لاکتوپاسیلوس اسیدوفیلوس بر رشد گونه‌های هلیکوباتر پیلوری با روش کشت هم‌زمان، از رشد ۲۲ (۵۶٪) ایزوله هلیکوباتر پیلوری، به وسیله لاکتوپاسیلوس اسیدوفیلوس ممانعت به عمل آمد. ۶۸/۲٪ موارد مربوط به گونه‌های حساس به آنتی‌بیوتیک و ۳۱/۸٪ مربوط به گونه‌های مقاوم به آنتی‌بیوتیک بودند.

نتیجه‌گیری: با توجه به شیوع گونه‌های هلیکوباتر پیلوری مقاوم به آنتی‌بیوتیک‌های رایج به خصوص مترونیدازول و کلاریترومایسین، استفاده از درمان‌های جایگزین مانند استفاده از پروبیوتیک‌ها ضروری می‌باشد.

کلیدواژگان: هلیکوباتر پیلوری، لاکتوپاسیلوس اسیدوفیلوس، مقاومت آنتی‌بیوتیکی، بیوپسی معده، پروبیوتیک.

۱- مقدمه

هلیکوباتر پیلوری (*Helicobacter pylori*), با سیل گرم منفی، میکروآئروفیل (Microaerophile) و اوره آز (Urease) مثبت است که در مخاط و بافت پوششی (Epithelium) معده کلونیزه (Colonize) می‌شود. این باکتری انتشار جهانی داشته و در کشورهای در حال توسعه بدلیل پایین بودن سطح بهداشتی و رفاه اجتماعی - اقتصادی شیوع بیشتری دارد. در اکثر موارد از نمونه برداری معده مبتلایان به سوء‌هاضمه، التهاب معده، زخم معده و دوازده‌ه و در مواردی از سرطان معده جدا شده است. شیوع عفونت در کشورهای در حال توسعه بین ۲۰-۵۰ درصد افراد بزرگسال و در کشورهای توسعه یافته ۸۰-۵۰ درصد گزارش شده است [۱]. درمان هلیکوباتر پیلوری با آنتی‌بیوتیک‌ها، همیشه موفقیت‌آمیز نیست و مقاومت به آنتی‌بیوتیک‌های رایج یکی از مشکلات مهم در درمان و ریشه‌کنی این باکتری می‌باشد [۳]. پروبیوتیک‌ها (Probiotics)، کشت‌های منفرد یا مخلوطی از باکتری‌های فلور (Flora) زنده هستند که با برقراری تعادل میکروبی در دستگاه گوارش از اتصال بیماری‌زاها ممانعت می‌کنند [۴]. استفاده از پروبیوتیک‌ها همراه درمان آنتی‌بیوتیکی، باعث تنظیم تعادل فلور و سبب کاهش اثرات جانبی آنتی‌بیوتیک‌ها به‌ویژه اسهال می‌گردد [۵]. لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس (*Lactobacillus acidophilus*) از باکتری‌های فلور بی‌ضرر در دستگاه گوارش انسان و مقاوم به اسید می‌باشد که می‌تواند در شرایط اسیدی معده تا چندین ساعت زنده بماند [۶]. این باکتری در بیشتر محصولات لبنی استفاده می‌شود. مطالعات نشان داده که لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس قادر است از رشد هلیکوباتر پیلوری در شرایط این‌ویtro (In vitro) و این‌ویvo (In vivo) جلوگیری نماید [۸,۷].

در این تحقیق، آثار مهارکنندگی لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس جدا شده از ماست در گونه‌های مقاوم و حساس به آنتی‌بیوتیک هلیکوباتر پیلوری جدا شده از نمونه‌های بالینی با روش کشت همزمان مورد بررسی قرار گرفته است.

۲- مواد و روش‌ها

۱-۲- جداسازی هلیکوباتر پیلوری

۱۴۵ جفت نمونه بیوپسی، به وسیله پزشک متخصص گوارش از آنتروم (Anterum) معده بیماران مراجعه کننده به بخش اندوسکوپی (Endoscopy) بیمارستان بقیه... جهت انجام آزمون اوره آز سریع و کشت باکتری در طی مدت ۷ ماه در سال ۱۳۸۵ تهیه شد. نمونه‌ها در محیط انتقالی تیوگلیکولات (Tioglycollate broth, Merck) به آزمایشگاه آگار (Brucella Blood Agar, Merck) کشت داده شدند. آگار (Anaerocult C, Merck) در داخل جاربی هوازی (Mart), به مدت ۸-۶ روز در دمای ۳۷ درجه سانتی‌گراد، انکوبه شدند. باکتری‌ها بر اساس شکل کلونی (Colony)، ریخت‌شناسی (Morphology) در رنگ‌آمیزی گرم و آزمایش‌های بیوشیمیایی کاتالاز (Catalase)، اکسیداز (Oxidase) و اوره آز شناسایی شدند.

۲-۲- آزمایش حساسیت آنتی‌بیوتیکی

برای تعیین حساسیت ایزوله‌های هلیکوباتر پیلوری از روش‌های دیسک دیفیوژن (Diffusion) اصلاح شده (Modified Disk Diffusion Method) و آزمون E (Epsilometer test: E.Test) استفاده شد. حساسیت هلیکوباتر پیلوری با روش دیسک دیفیوژن به مترونیدازول (Metronidazole) کلاریترومایسین (Clarithromycin) و آموکسیلین (Tetracycline) (Mast, U.K) (Amoxicillin) مورد بررسی قرار گرفت. با E.Test میزان حساسیت (Minimum Inhibitory Concentration) MIC آنتی‌بیوتیک مترونیدازول تعیین شد.

۳-۲- جداسازی لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس

از نمونه ماست تجاری یکنواخت شده با محلول رینگر، (Rogosa and sharpe Medium MRS) ۱۰۰ میکرولیتر روی محیط

پس از آن ۱۰۰ میکرولیتر از سوسپانسیون مخلوط لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس و هلیکوباکتر پیلوری در زمان‌های صفر، ۲۴ و ۴۸ ساعت بعد از انکوباسیون در محیط‌های بروسلا بلاد آگار و MRS آگار کشت داده شد، تا اثر مهاری لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس بر رشد هلیکوباکتر پیلوری بررسی شود. ظرف‌های کشت داده شده در شرایط میکروآئروفیل به مدت ۴۸ ساعت انکوبه و سپس از نظر رشد بررسی شدند. در این مطالعه از محیط بروسلابراث که pH آن با اسید و NaOH به ۵/۵، ۶/۵، ۷ و ۷/۵ رسیده بود به عنوان کنترل اثرات pH در رشد هلیکوباکتر پیلوری استفاده شد.

۵-۲-اثر مایع رویی (Supernatant) کشت لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس در رشد هلیکوباکتر پیلوری
۱ میلی لیتر از مایع رویی کشت لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس که با ۵ میلی گرم در میلی لیتر از کاتالاز جهت خنثی کردن اثر هیدروژن پراکسید (H_2O_2) تیمار شده و با روش فیلتراسیون استریل گردیده بود، در ۴۸، ۶۲ و ۹۶ ساعت بعد از انکوباسیون با یک میلی لیتر سوسپانسیون هلیکوباکتر در بروسلابراث مخلوط شد. بعد از انکوباسیون در محیط بروسلا بلاد آگار برای ارزیابی اثر مایع رویی لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس بر رشد هلیکوباکتر مورد ارزیابی قرار گرفت.

۳- نتایج

مجموعاً از ۱۴۵ نمونه بیوپسی کشت داده شده در محیط بروسلا بلاد آگار غنی شده، ۴۰ نمونه کشت از نظر هلیکوباکتر پیلوری مثبت بودند که با آزمایش‌های افتراقی تأیید شدند.

۱- نتایج حاصل از تعیین حساسیت به روش دیسک دیفیوژن

پس از انجام آنتی بیوگرام (Antibiogram) نمونه‌های ایزوله شده، حساسیت یا مقاومت باکتری به آنتی بیوتیک بر اساس قطر هاله عدم رشد در مورد هر آنتی بیوتیک تعیین

(Merck) کشت داده شد، سپس در جاری بی‌هوایی (Anaerocult A, Merck) درجه سانتیگراد انکوبه شدند. لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس بر اساس ریخت‌شناسی در رنگ آمیزی گرم، آزمایش کاتالاز، تخمیر قند‌های مختلف و رشد در دمای ۳۷ درجه مورد شناسایی قرار گرفتند.

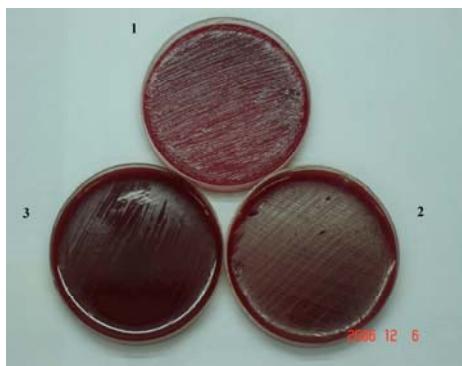
۴-۴- اثر لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس بر رشد هلیکوباکتر پیلوری با روش کشت همزمان

برای بررسی اثر مهاری لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس بر رشد ایزوله‌های هلیکوباکتر پیلوری از روش کشت همزمان در محیط مایع استفاده شد. بدین ترتیب که سوسپانسیونی (Suspension) میلی لیتر بروسلابراث (Brucella Broth, Merck) غنی شده با سرم جنین گوساله (Gipco) و سوسپانسیونی از کشت لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس در ۵ میلی لیتر محیط MRS براث (Merck) تهیه شد. سوسپانسیون‌های تهیه شده به مدت ۴۸ ساعت در شرایط میکروآئروفیل در دمای ۳۷ درجه سانتیگراد در انکوباتور شیکردار (Incubator shaker) انکوبه شدند. پس از ۴۸ ساعت انکوباسیون (Incubation)، جذب نوری سوسپانسیون‌های باکتریایی با بلانک‌های (Blanks) بروسلابراث و MRS براث در طول موج ۶۲۵ نانومتر خوانده و سوسپانسیون‌هایی با کدورت معادل یک مک فارلند ($CFU/ml^{3} \times 10^8$) تهیه شد.

برای اطمینان از آلوده نشدن کشت‌ها و همچنین بررسی کشت‌های هلیکوباکتر پیلوری از نظر اشکال کوکوئیدی (Coccoid) و باسیلی (Bacillus)، از هر سوسپانسیون، لام مرطوب تهیه و رنگ آمیزی گرم انجام شد.

سپس نسبت ۱ به ۱ از سوسپانسیون‌های هلیکوباکتر پیلوری و لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس در لوله استریل مخلوط و در شرایط میکروآئروفیل انکوبه شد. pH و جذب نوری کشت‌های مخلوط (کشت همزمان) در طول موج ۶۲۵ نانومتر در زمان‌های صفر، ۲۴ و ۴۸ ساعت مورد بررسی قرار گرفت.

آگار مشاهده شد (شکل ۱). در تمام زمان‌های مورد آزمایش، ظرف‌های لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس رشد بسیار خوبی داشتند (شکل ۲)؛ در حالی که در محیط بروسلبراث، که pH آن کم شده بود، میزان کاهش رشد باکتری هلیکوباتر پیلوری CFU/ml $^{10.8}$ از CFU/ml $^{10.7}$ بعد از ۲۴ ساعت تنها به 10^6 کاهش یافته بود.

شکل ۱ مقایسه رشد هلیکوباتر بعد از کشت مخلوط (کشت همزمان) با لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس. ظرف ۱: در زمان صفر، ظرف ۲: بعد از ۲۴ ساعت انکوباسیون، ظرف ۳: بعد از ۴۸ ساعت انکوباسیون در بروسلالا بلاد آگار

شکل ۲ رشد لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس انکوبه شده با هلیکوباتر پیلوری در کشت مخلوط (کشت همزمان) T1 در زمان صفر، T2، بعد از ۲۴ ساعت انکوباسیون و T3 بعد از ۴۸ ساعت انکوباسیون در MRS آگار

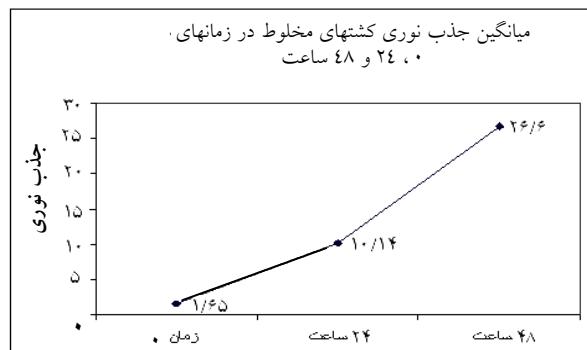
مایع رویی کشت لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس هم که H_2O_2 آن خنثی شده بود، توانست مانع از رشد هلیکوباتر پیلوری شده و هاله عدم رشد آن بین $24-10$ میلی‌متر متغیر بود؛ ولی عصاره سونیکیت شده (Sonication) لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس تأثیری در مهار رشد هلیکوباتر

گردید. میزان مقاومت به مترونیدازول، کلاریترومایسین، آموکسیسیلین و تتراسیکلین به ترتیب $22/5$ ٪، $7/5$ ٪ و $2/5$ ٪ بود.

۲-۳ نتایج حاصل از بررسی اثر مهاری

لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس روی هلیکوباتر پیلوری

برای تعیین اثر لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس بر رشد هلیکوباتر پیلوری با روش کشت مخلوط (Mixed culture)، نسبت ۱ به ۱ از سوسپانسیون هلیکوباتر پیلوری و لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس تهیه شد. جذب نوری کشت‌های مخلوط در زمان‌های صفر، ۲۴ و ۴۸ ساعت انکوباسیون، در طول موج ۶۲۵ نانومتر خوانده شد (نمودار ۱).

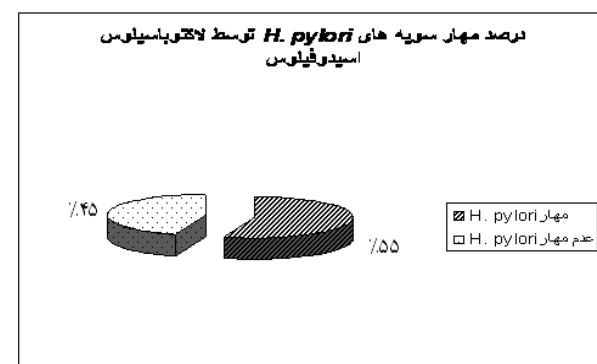
نمودار ۱ میانگین جذب نوری کشت‌های مخلوط در زمان‌های مختلف بعد از ۴۸ ساعت انکوباسیون، pH محیط MRS حاوی لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس از $7/5$ به 4 رسید و در بروسلبراث حاوی هلیکوباتر پیلوری، pH در $7/2$ ثابت بود؛ در حالی که در کشت مخلوط، میزان pH بعد از ۴۸ ساعت انکوباسیون کاهش یافته و حدود $7/5$ بود که این می‌تواند عامل کاهش رشد هلیکوباتر پیلوری باشد. در بررسی سوسپانسیون کشت مخلوط، در زمان صفر، ظرف‌های کشت هلیکوباتر پیلوری همچون ظرف‌های لاكتوباسیلوس اسیدوفیلوس رشد داشتند ($CFU/ml^{10.8}$). ولی بعد از ۲۴ ساعت میزان رشد هلیکوباتر پیلوری کاهش یافت و به $CFU/ml^{10.02}$ رسید (p < 0.02). بعد از ۴۸ ساعت هم انکوباسیون مهار کامل رشد هلیکوباتر پیلوری در بروسلالا

کاهش رشد هلیکوباکتر پیلوری در حضور لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس همراه با کاهش pH تا حدود ۶/۲ بود، اما در مقایسه با محیط بروسلابراث در pHهای مختلف که تأثیر چندانی در کاهش رشد این باکتری نداشت، بیانگر این نکته بود که علاوه بر کاهش pH، عوامل دیگری همچون اثر رقابتی باکتری‌ها باهم، مصرف مواد غذایی، تولید اسیدهای چرب و باکتریوسین‌های مختلف نیز در مهار رشد هلیکوباکتر پیلوری در حضور لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس تأثیر داشته است. البته مایع رویی کشت لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس نیز توانست از رشد هلیکوباکتر پیلوری در عدم حضور H_2O_2 ممانعت کند که احتمالاً این امر به دلیل حضور باکتریوسین‌های مختلفی است که به وسیله این باکتری تولید می‌شود.

در بررسی آییا (Aiba) و همکاران مشخص شد که لاکتوباسیلوس سالیواریوس (*Lactobacillus salivarius*) توانایی تولید مقادیر زیادی اسید لاکتیک و در نتیجه مهار رشد هلیکوباکتر در این ویوو را دارند [۱۱]. اسگوراس (Sgouras) و همکاران اثر مهاری لاکتوباسیلوس شیروتا (*Lactobacillus shirota*) را روی ایزوله‌های بالینی هلیکوباکتر پیلوری با روش کشت مخلوط نشان دادند [۱۲].

کوکونیر (Coconnier) و همکاران نشان دادند که مایع رویی کشت لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس توانایی زنده ماندن هلیکوباکتر در این ویترو را به میزان زیادی کاهش می‌دهد [۱۳]. لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس از باکتری‌های فلور دستگاه گوارش انسان است که قادر به تحمل شرایط اسیدی معده می‌باشد [۱۴، ۱۳]، لذا می‌تواند به عنوان یک پروپیوتیک مؤثر در مهار هلیکوباکتر پیلوری همراه با مواد غذایی و یا داروها مورد استفاده قرار گیرد [۱۵]. در این مطالعه، ضمن بررسی مقاومت آنتی‌بیوتیکی هلیکوباکتر پیلوری نسبت به آنتی‌بیوتیک‌های رایج و مشاهده افزایش مقاومت این باکتری نسبت به مترونیدازول و کلاریترومایسین، از لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس جدا شده از نمونه ماست در ایران استفاده شد. در بررسی اثر مهاری لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس روی ۴۰ گونه هلیکوباکتر پیلوری جدا شده از بیماران مبتلا به ورم

پیلوری نداشت. از ۴۰ گونه هلیکوباکتر پیلوری که اثر مهاری لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس در مورد آنها بررسی شد، در (۰/۵۵٪) ۲۲ مورد لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس دارای اثر مهاری روی گونه‌های هلیکوباکتر پیلوری بود، که (۰/۶۸٪) ۱۵ مورد مربوط به گونه‌های حساس به آنتی‌بیوتیک و (۰/۳۱٪) ۷ مورد دیگر مربوط به گونه‌های مقاوم به آنتی‌بیوتیک بود (نمودار ۲).

نمودار ۲ از ۴۰ گونه هلیکوباکتر پیلوری، لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس در ۲۲ مورد (۰/۵۵٪) اثر مهاری داشت و در ۱۸ مورد (۰/۴۵٪) اثر مهاری مشاهده نشد.

۴- بحث

مقاومت آنتی‌بیوتیکی هلیکوباکتر پیلوری، نیاز به معرفی آنتی‌بیوتیک‌های جدید، درمان جایگزین یا کشت و حساسیت سنجی قبل از انتخاب رژیم‌های درمانی دارد. مطالعات نشان داده که لاکتوباسیلوس‌ها و محصولات متابولیکی آنها در پیشگیری و به تأخیر انداختن کلونیزه شدن هلیکوباکتر پیلوری مؤثر می‌باشند. این خصوصیت مهاری لاکتوباسیلوس‌ها در این ویوو وابسته به تولید اسیدهای آلی، اسیدهای چرب آزاد، آمونیاک، اتانول، H_2O_2 ، آنزیم‌های باکتریایی و باکتریوسین‌ها (Bacteriocins) می‌باشد و در این ویوو نیز با سازوکاری همچون مهار رقابتی (Antagonism)، تولید و ترشح ترکیبات ضد میکروبی، برقراری تعادل میکروبی و تنظیم پاسخ‌های ایمنی سبب مهار هلیکوباکتر پیلوری می‌شوند [۹، ۱۰].

در این تحقیق که با روش کشت مخلوط انجام گرفت اثر مهاری لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس، زمانی که دو باکتری حداقل به مدت ۲۴ ساعت انکوبه شدند، مشاهده شد. هر چند که

وسیله لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس مهار شوند. با توجه به نتایج این تحقیق می‌توان استفاده از محصولات پروپیوتیکی حاوی لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس را همراه با سایر رژیم‌های درمانی به منظور ریشه‌کنی موفق هلیکوباتر پیلوری معرفی نمود.

۵- تقدیر و تشکر

از دانشگاه تربیت مدرس به خاطر پرداخت هزینه مواد، وسایل و امکانات آزمایشگاهی و از بیمارستان بقیه... برای همکاری در تهیه نمونه‌برداری از بیماران تشکر می‌نمایم.

معده، ۲۲ ایزووله بالینی (۵۵٪) هلیکوباتر پیلوری به وسیله لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس مهار شدند، که ۶۷٪ از آنها مربوط به گونه‌های حساس به آنتی‌بیوتیک و ۳۱٪ به آنها مربوط به گونه‌های مقاوم به آنتی‌بیوتیک بود. این تحقیق برای اولین بار اثرات مهاری لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس جدا شده از ماست بر روی گونه‌های مختلف هلیکوباتر پیلوری تفکیک شده از بیماران را مورد بررسی قرار می‌دهد. در این مطالعه صرفاً نقش مهارکنندگی لاکتوباسیلوس اسیدوفیلوس بر روی گونه‌های حساس و مقاوم به آنتی‌بیوتیک هلیکوباتر پیلوری به طور جداگانه مورد بررسی قرار گرفت که نتایج نشان داد گونه‌های حساس و مقاوم به آنتی‌بیوتیک می‌توانند به

۶- منابع

- [1] Go MF. Natural history and epidemiology of Helicobacter pylori infection. *Aliment pharm Ther* 2002; 16: 1-15.
- [2] Telford JL, Ghiara P, Dellorco M, Comanducci M, Burroni D, Bugnoli M, Tecce MF, Censini S, Covacci A, Xiang Z. Gene structure of the *Helicobacter pylori* cytotoxin and evidence of its key role in gastric disease. *J Exp Med* 1994; 179: 1653-8.
- [3] Aiba Y, Suzuki N, Kabir MA, Takagi A, Koga Y. Lactic acid mediated suppression of *Helicobacter pylori* by the oral administration of *Lactobacillus salivarius* as a probiotic in a gnotobiotic murine model. *J Gastroenterology* 1998; 11: 2097-103.
- [4] Kabir AM, Aiba Y, Takagi A, Kamiya S, Miwa T, Koga Y. Prevention of *Helicobacter pylori* infection by *Lactobacilli* in a gnotobiotic murine model. *Gut* 1997; 41(1): 49-55.
- [5] Madden JA, Plummer SF, Tang J, Garaiova I, Plummer NT, Herbison M, Hunter JO, Shimada T, Cheng L, Shirakawa T. Effect of probiotics on preventing disruption of the intestinal microflora following antibiotic therapy: A double-blind, placebo-controlled pilot study. *Int Immunopharmacol* 2005; 5(6): 1091-7.
- [6] Donaldson RM, Toskes PP. The relationship of enteric bacterial populations to gastrointestinal function and disease, 1989; pp.107-113. In: M.H. Sleisenger and J.S. Fordtran(ed.), *Gastrointestinal disease*, 4th ed. The W.B. Saunders Co., philadelphia.
- [7] Andrzejewska E, Szkaradkiewicz A. Evaluation of the antagonistic effect of *Lactobacillus acidophilus* on clinical strains of *Helicobacter pylori*. *Med Dosw Microbiol* 2007; 59(1): 59-64.
- [8] Vilaichone RK, Mahachai V, Tumwasorn S, Nunthapisud P, kullavanijaya P. Inhibitory effect of *Lactobacillus acidophilus* on *H. pylori* in peptic ulcer patients. *J Med Asso Thai* 2002; 85(1): 9-84.
- [9] Cuchet SM, Obregon C, Salazar G, Diaz E, Gotteland M. Effect of the ingestion of a dietary product containing *Lactobacillus johnsonii* La1 on *Helicobacter pylori* colonization in children. *Nutrition* 2003; 19: 716-21.
- [10] Kim TS, Hur JW, Yu MA, Cheigh CIKN, Houang JK, Pyun YR. Antagonism of *Helicobacter pylori* by bacteriocins of lactic acid bacteria. *J Food Prot* 2003; 66(1): 3-12.
- [11] Aiba Y, Suzuki N, Kabir AM, Takagi A, Koga Y. Lactic acid-mediated suppression of *Helicobacter*

- pylori by the oral administration of *Lactobacillus salivarius* as a probiotic in a gnotobiotic murine model. Am J Gastroenterol 1998; 93(11): 2097-101.
- [12] Sgouras D, Maragkoudakis P, Petraki K, Martinez-Gonzalez B, Eriotou E, Michopoulos S, Kalantzopoulos G, Tsakalidou E, Mentis A. In vitro and in vivo inhibition of *Helicobacter pylori* by *Lactobacillus* strain shirota. AEM 2004; 70(1): 518-26.
- [13] Coconnier MH, Lievin V, Hemery E, Servin AL. Antagonistic activity against *Helicobacter* infection in vitro and in vivo by human *lactobacillus acidophilus* strain LB. Appl Environ Microbiol 1998; 64(11): 4573-80.
- [14] Felly C, Michetti P. Probiotics and *Helicobacter pylori*. Best Pract Res Clin Gastroenterol 2003; 17: 785-91.
- [15] Hamilton-Miller JMT. The role of probiotics in the treatment and prevention of *Helicobacter pylori* infection. Int J Antimicrob Agents 2003; 22: 360-6.
- [16] Drasar BS. Gut bacteria in health and disease. Proceeding of the first Asian congress on anaerobic bacteria in health and disease. India, Bambay, 1987; P: 1-10.